

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Íde intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó lapfoglaladonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitors térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Nyár utóján.

Még be sem fejezték vidékünkön sok helyen az aratást, a mely bizony sok gondot adott az idén a mi gazdáinknak. Szépen mutatkozott a termés, de a mit a gondviselés egyik keze adni látszott, annak sok részét visszavette a másik kezével. Az esős időjárás viszontagságai mégsem vették el a gazdák munkakedvét és erejét. Mert ilyen a mi népünk. — Hagyományos vallásossága és az Istenben vetett rendithetetlen bizodalma el nem hagyja egy pillanatra sem s ha esővestől is szakad rá az elemek pusztító harcza vagy az időjárás kedvezőtlenlése, apáitól öröklött jótulajdonságainál fogva, megnyugszik a változhatatlanba és a fatalista megnyugvásával várja a jobb, a szebb jövőt. Valóban csodálni való a magyar földmives ember. Aki igazi hamisítatlan fogalmat akar szerezni népünk ama rétegéről, amely ősforrása az erőnek, mintaképe a józanságnak, példája a türelemnek — a magyar földmives népről — az ilyenkor nézze meg, ilyenkor elegyedjék közibe, amikor dandárja van a munkának, amikor pezseg az élet, forr a munka a keze alatt. A hajnali pirkadat, az első madárdal az ébresztője, az agyvelőt forraló nap égető sugara az éltető eleme s az alkonyati szellő az altatója. Ne a csalóka statisztikai adatok megtévesztő hatása alatt, avagy párnázott ajtókkal elzárt hivatali szobákban készült művek nyomán mondjunk és alkossunk ítéleteket, vonjunk következtetéseket erről a néprétegről s ne ezek alapján intézzük annak sorsát, hanem vegyünk fáradságot magunknak és nézzük, ismerjük meg, milyen az a valóságban. Ha ezt megtesszük, s épen ilyenkor — a szorgos munka időszakában — meg kell győződ-nünk arról, hogy ez az életet ontó, becsületes munkásnép tényleg megérett arra, hogy többet törődjünk vele és végrevalahára a külső sallangokat is megadjuk

neki, amelyekkel felruházva, a haza dolgainak irányításában cselekvésekhez juthat. Készséggel elismerjük, hogy a régmúltakhoz képest történt néminemű haladás a milliókat számláló, földmives nép felemelése, tanítása, nevelése és az őket megillető jogok kiterjesztése érdekében, de ugyanakkor azt is el kell ismernünk, hogy igen sok még a tennivaló, amíg őket azzá és olyanná neveljük, amilyeneknek látni szeretnők. A szociális intézkedések és intézmények bármily jóindulattal karolják is fel eme népréteg ügyeit, korántsem elegendők arra, hogy megnyugvással látnók további fejlődésüket. Az itt-ott felhangzó elégedetlenség korántsem a mindenáron való kellemetlenkedés és elégtelenség eredménye, hanem igenis annak a ténynek örvendetes dokumentuma, hogy eme milliók erős tudatában vannak erejüknök és haladni, erősödni, fejlődni akarnak szellemil g és anyagilag.

A lelketlen izgatónak azért nyilik nagy tere az „eredményes“ (önző) munkára, mert jól kitudják használni az öntudatos és sorsával elégedetlen nép ezertéle baját. Kitanulmányozzák a nép lelkének legelrejtettebb zugában lakozó óhajait és azokat állítják önző céljaik szolgálatába. Bekellene látnunk végre, hogy nagyobb anyagi áldozatokat kell hoznunk a földmivelő nép érdekében, ha azt akarjuk, hogy az a horribilis gyümölcsöző tőke, mely az ő izmos karjaikban rejlik, ne sorvadjon, hanem minél jobban erősödjék gyarapodjék.

Gazdasági munkásházak felállításával letudnók kötni az erőket egy helyre s amellet, hogy megnyugvás költöznék a nép lelkébe, látván, hogy az állam törődik velök, megoldanánk egy másik kérdést is, t. i. a rossz lakásviszonyok nyomán járó s az alföldi lakosságot erősen tizedelő tüdővésznek is gátat vetnénk. A téli hónapok alatt, amikor a földdel együtt pihen annak munkálója is, hasznos közismereti, szociális és szaktanfo-

lyamokat kellene rendezni központosítva egy-egy nagyobb községben, ahol megismertetnék a föld fiait a korszerű eszközök, azok használati módjával és egyben megismertetnék az igazi szociális tanokkal, elejét vevén annak, hogy áldozatává, minden cselekvésre felhasználható, holt anyagává váljanak önző emberek ezéjainak.

Egyszóval ne csak akkor menjünk a nép közé, amikor szükségünk van rájuk, hogy általuk és az ő segítségökkel emelkedjünk, hanem igenis szakítsunk időt magunknak arra is, hogy beváltsunk egy és más dolgot a sok ígéretésből, mit bizonyos alkalmakkor tenni szoktunk.

Ki okozta a bolgár tragédiát?*)

(H. G.) A hazaárulás rettenetes bűn. A legnagyobb büntény, amit egy állampolgár csak elkövethet. Aki e bűnnel egyszer beszenyezte magát, az nemcsak hogy meghalt a jelenre, hanem odakerül az utókor intőpéldájául a történelem örökös szégyenlapjára is.

A bolgár kudarcz folyamán vetődött fel ez a vád és a bolgár nemzet vezetői, főleg annak felelős feje: Danew, a kormányelnök ellen.

A vád pillanatnyi elkeseredés hatása alatt keletkezett, s így azt eszerint is kell mértékelnünk annyival inkább, mert nem csekélyeségről van szó egyrészt, másrészt pedig a körülmények ma még nem állnak oly tisztán és világosan előttünk, hogy a tévedés kizárása nélkül biztosan itélni lehetne. Már pedig az idők folyása sok oly leplet képes fellebbenteni, a mi nemesak a közvéleményt változtathatja meg egy csapásra, hanem a történelmen is alapos correcturát vihet véghez. Vilá-

*) Lapunk egyik belmunkatáának jeles tollából közöljük e minden politikai vonatkozástól távol álló éles megfigyelésre és tanulmányra valló érdekes cikket, mely az általunk sokra becsült, hazájáért halni kész bolgár nemzet újabb hadviselésére és bukására, talán a történelmi igazságnak megfelelőleg irányítja rá figyelmünket. Szerk.

FEGYVERGYÁRI KERÉKPÁROK

a létező legjobb kerékpárok; bizonyítja az, hogy az Osztrák-Magyar hadsereg is csupán ezen kerékpárokat használja.

Kapható kizárólag **Valaszky Rezső**, órás- és ékszerésznél RIMASZOMBATBAN.

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

gos és szomorú példája ennek Görgey, a visegrádi remete esete.

De ha nem is toljuk fel megunkat birákká egy eléggé még meg nem világított történelmi esemény szereplői fölé, mint a történelem jelenjének krónikásai el sem zárkozhatunk az elől, hogy egy fontos eseményt a pragmatikus történelem szempontjából vizsgálat alá ne vegyünk, s e vizsgálat eredményei alapján véleményt ne alkossunk.

Hogy azonban e vizsgálat eredménye felől senkit kétségben ne hagyjunk, már most megmondjuk, hogy a hazaárulásról, a balkánháborúból kifolyólag, a bolgár történelemnek aligha lesz majd fejezete, de annál több szó fog esni árulásról, hűtlenségről és politikai vakságról.

Tény ugyanis, hogy Danew rettentően hibázott, de nem vétkezett hazája ellen. Ő is, mint más oly sok államférfia Bulgáriának, az orosz hypnozishoz esett áldozatul. S mint a hypnotizált nem tud önállóan gondolkodni és cselekedni, hanem teljesen rabja és vak eszköze lesz a hypnotizálónak, úgy volt Danew is. Ő veszve látta hazáját: s mert látszólag csak egy baráti kéz nyult védőleg veszélyeztetett hazája fölé, gondolkodás nélkül annak palástja alá menekült. De hát tévedett, rosszul bizott, vakon hitt. Ezt látja talán ő maga is, de változtatni már nem tud a dolgon.

De ha sokat is ártott hazájának, el nem árulta azt, mert hisz mindig rajongva szerette, s ideálját annak nagysága és függetlensége képezte. Csak az eszközt válogatta meg rosszul, s ezért bűnhődik most.

De ha nyugodt is lehet Danew lelkiismerete, annyival kevésbé mondhatja ezt magáról Nekljudow, a szófiai orosz követ, mert az ő lelkét már határozottan az árulás csunya bűne terheli.

Nekljudow lelkét pőrere tudná vetköztetni, de még ez mindeddig nem történt meg, a mi Bulgária jelen helyzeté-

ben érthető is. Hisszük azonban, hogy eljön ennek is az ideje, és pedig annál inkább, mert lehetetlen, hogy Danew e váddal terhelt honfitársai gyanuját hosszabb ideig elviselni tudná.

De hát a legilletékesebb vádló most még, talán épen hazája jól feltogott érdekében, hallgatni kénytelen, mindamellett annyi tény jutott már eddig is nyilvánosságra, a miből nemesak az tűnik ki világosan, hogy Danew az orosz mindenhatósági vágnak és álnokságnak esett áldozatul, hanem az is, hogy Oroszország Bulgária iránt mutatott jóindulatát a látszólagos tette kész áldozatkészségét s ebből kifolyólag a bolgár kormány részéről tapasztalt fentartás nélküli őszinteségét arra használta fel, hogy őt az ellenségnek elárulja.

Sawow generalissimus a nagyigényű szövetségesi megnövekedett étvágyát egy zseniális haditeranggal akarta lelohasztani. Az egész haderőt négy csoportba osztotta.

Az I. csoport Iwanow tábornok parancsnoksága alatt hivatva volt a görögöket feltartóztatni, s a Stramicához vezető utat elvágni, s őket mindaddig látszólagos támadásokkal lekötöni, míg a szerbek felett aratott győzelem híre megérkezik.

A II. csoport Kowacew parancsnoksága alatt Rocoana-Sotig és Radowiste háromszögben a szerbeknek útját állni volt hivatva s őket lekötve tartani.

A III. csoport Küstendil s a Vjasina Planina irányban Tosew parancsnoksága alatt Szófiát fedezte.

Végül a IV. csoport, amely két hadtestből állott Dimitriew főparancsnoklata alatt Nis és Vranja utba ejtésével a szerbeket félkör alakban hátba támadni volt hivatva.

Ez volt a terv. Iwanow és Kowacew megoldották a feladatot s győzelmi hír győzelmi hirt követett. A szerbek már mintegy körülfárva voltak, amikor váratlan fordulat történt. Nekljudow kíván-

ságára Pirotnál Danew megállította a főereget, de ugyanekkor gondja volt az orosz katonai attasénak a haderő eloszlását megtáviratozni Szentpétervárra, ahonnan megint Belgrád és Athén értesült mindenről a legnagyobb pontossággal. Ez volt az árulás s ez a magyarázata annak, hogy az eddig defenzív állásban levő görög és szerb haderő ismerve már Iwanov és Kowacew seregének speciális feladatát s így gyenge voltát, minden vonalon a leghevesebb offenzívába ment át — és most már sikerrel. Amikor pedig az egész közvélemény Dimitriew főeregének tétlensége miatt felzudult, akkor Danew egy állítólag Kowacewtól érkezett táviratot olvasott fel a sobranjében, amelyben azt jelenti, hogy a szerbek előrenyomulását megakadályozni nem tudja s így intervenció keresését ajánlja. Ez a távirat már akkor gyanús volt az ellenzék előtt, miért is kérték a hozzávaló Morse-szalagot, amit azonban Danew felmutatni nem tudott. Ma már tudják, hogy ez a végzetes távirat tényleg hamis volt, mert Kowacew határozottan kijelentette, hogy ő nem küldte. Tehát kitől származhatott az? . . . Bizonyítékok még nincsenek, de mindenki sejti, hogy ama kezeknek kell itt is benne lenniök, amely az összes hadműveletekről a legpontosabban voltak értesülve s amelyeknek annyira nyílt és leplezetlen beleszólásuk volt Bulgária ügyeibe, hogy Nekljudow utján a kormányelnökét külügyi expozéjakor is — megbotránkozására még a saját pártjának is — háromszor merték a telephoz hívni. Amely kezek ezt merték produkálni s amelyeknek érdekében állott az, hogy Sawov királyi szóval tétessék le épen akkor a fővezérségről, amikor legnagyobb sikereit aratta, ezeknek kellett is munkában lenniök annyival is inkább, mert ez a trükk egész stilszerűen illik bele Nekljudow többi „bolgárbarát” tényei közé.

Hogy azután a további fejlemények

TÁRCZA.

Kezdetben.

(Egy tepszi prózából szabdalta: PAAL GYULA)

Az őskor kezdetén, mikor az emberek
Még négy lábbon jártak,
Sokáig töprengtek, hogy e négy „oszloppal”
Mit csinálhatnának? . . .

Akkor még nem nyílt meg az Akadémia
Tudományos boltja,
Ahol ilyen fontos, létbevágó kérdést
Eldöntötték volna.

Őseink tehát az akkora hatalmas
Mammutnak dédapját
Vették mintaképpül s két láb helyett négyen
Jártak kalamajkát!

De élt egy kitűnő férfiú akkora —
Hogy mi volt a neve?
Azt később mondjuk meg, a nyájas olvasó
Most hát ne kérdezze.

Már a teremteskor nagy gond nehezedett
Fejére, vállára,
Gondoskodni kellett, hogy hiányt ne lásson
A népes családjá.

Nem kis dolog volt ez, sőt nagyobb a nagynál,
Mivel az asszonyság
Megkövetelte, hogy az utóbbi divat
Szerint ruházzassák.

Hivalkodó nő volt, selyemharasztot kért
Fügefalevélre,
Mert — fájdalom — akkor nem gondolhattak még
Brüsszeli csipkére!

Táplálékot sem volt könnyű beszerezni,
Mivel a szép dáma
Minden bút, bajt, gondot reája ruházott
A szegény urára.

Így a férj napestig azon fáradozott:
Honnan szerezhetne
Gyökeret, gyümölcsöt, hogy az asszonyságtól
Békében lehetne.

Agyában gyakorta támadt bösz gondolat,
Hogy egyszer odább áll,
És egy szebb vidéken — messze az anyjuktól —
Új szerencsét próbál.

S ez nem is lett volna éppen nagy merénylet,
Mivel akkortájt
A határrendőrség az utas paksusát
Látni nem kívánta.

Hozzá a férfiak, mind egyformák voltak,
Mert a hajviselet
Nem mutatott X-nél, Y-nál semmi
Nagy különbséget.

Igyhát ő kigyelme, egy kis sviháksággal,
Azt mondhatta volna:
„Madám, én kegyedet ma látom először
Születése óta.”

Igen, de az asszony már akkor is nagyon
Furfangos személy volt,
Férje fejbubján hajcsomót szakított,
Hogy ott maradt a folt!

. . . Történt egy hajnalon, hogy őstünk szokatlan
Messzeségbe tévedt,
Mivelhogy keresni kellett a családnak
Izletes ebédet.

Hát egyszer csak tátva maradt szeme, szája,
Szinte felkiáltott!
Dús datolyapálmán tündérszép leánykát
Üldögelni látott.

Divatos szoknyája páfránlevelekből
Vala összetűzve . . .
Kérdés, hogy a ezernát vajjon ki huzhatta
Akkora a tübe?! . . .

Hullámos dúshaja, szépen be volt fonva
Vad-szederindával,
Szinte elbájolta szegény ősapánkat
Édes mosolyával!

— „Köszöntelek, angyal!” — rebegte élénken,
Négykézlábon állva, —
„Régóta kereslek, végre rádtaláltam
Itt, e szent magányba!”

Kaczagott a leány: „Hát mit akarsz tőlem,
Te szőrös emberke?
Hogy jobban meghalljam, mássz' fel ide hozzám,
Úgy sügd a fülembé.”

— „Szívesen megtenném” — nyöszörgé az ember,
„Ha a hátsó lábam”
Össze nem kötözte vón a feleségem
Ott benn a szobában!

Hanem hát tudod mit, mondanék én egyet,
Kettő lesz belőle:
Tárd ki karjaidat s én majd beleugrom,
Mint róka a törbe.”

A leány széttárta két lilium karját,
S azt mondá pajkosan:
„Óh te széppotájú, szőrös-bőrös ember
Ugorj' ide gyorsan!”

Románia és Görögország erősödése, valamint a törökök tértoglalásai miatt nincsenek nekik inyükre s kapkodniok kell fűhöz-fához a zavar és helyzetük kényelmetlen volta miatt, azt elhisszük s jutalomképen szinte kívánjuk is nekik.

Csak hogy az éremnek olyan oldala is van, amely minket is közvetlenül érint. A hatalmi súlypont lényegesen eltolódott s ha meg is van a „béke,” megnyugvás nyomában nem kél mégsem, sőt egy trónról hangzott el a felhívás, hogy „be kell fejezni azt a munkát, amely elkezdett csak.”

A békében tehát nem bizhatunk. Azt pedig, hogy még „béke” sem képes békét teremteni, Oroszországnak köszönhetjük, annak az Oroszországnak, amelynek mindig jó volt minden eszköz — csak szolgáljon hatalmi érdekének — s lehessen vele borsot törni a kettős monarchia orra alá.

Hogy azután ennek szaga esetleg erősebben tekeri az ő orrát, mint a gyűlölt szomszédját, ő avval sem törődik.

Politikának mindenesetre ez is politika, csak hogy nem bölcs és nem előre látó politika.

A közönség köréből. *)

Nyilatkozat.

T. Szerkesztő Úr!

Méltóztassék megengedni, hogy b. lapjának f. é. augusztus hó 17-iki számában „Néhány szó a hatósági husszékéről” című közleményre, az igazság és a jóhiszemű közönség felvilágosítása érdekében a következőkben reflektálhassak:

A hatósági husszék egy községi (városi) közintézmény, melynek célja az, hogy a bármily oknál fogva csekélyebb tápláló és élvezeti értékűnek minősített husok oda utaltathassanak és ott a tényleges értéküknek megfelelő árban kimérettessenek. Az ily husok árát esetről-esetre a husvizsgáló véleménye alapján, a hatóság határozza meg, megjegyezvén azonban azt, hogy

*) E rovat alatti közlöttet közérdekből díjtalanul közlünk és annak tartalmaért felelősséget nem vállal a Szerk.

a maximálisár a szabad forgalomban levő ugyanazon fajta állatok húsának mindenkorinak árának 70%-át meg nem haladhatja. (Városunkban a hatósági husszékben kimérésre kerülő husok ára kilogrammonként 1 korona.)

Téves tehát a közlemény írójának azon állítása, hogy a kényszerből levágott állatok közfogyasztásra bocsátott húsát a hatóság 20-25%-al olcsóbban szabta meg, illetőleg, hogy az csak a hatósági husszék útján mérhető ki, mert ha az ily hus kifogástalan minőségű és teljes értékű, akkor az — dacára a kényszervágás tényének — szabad forgalomba bocsátatik és teljes napi árban mérhető, viszont a rendes uton levágott állatok húsát is a hatósági husszékbe kerül, ha nagyfokban sovány, vagy valamely objektív tulajdonságánál fogva csekélyebb értékűnek minősítetik. De téves azon állítás is, hogy a hatósági husszékbe utalt husok árát a mészárosok panaszára szabja meg a hatóság olcsóbban, hogy a lakosság a kényszervágást minél ritkábban vegye igénybe és így a mészárosoknak konkurencziát ne csináljon. Engedelmet kérek, de a hatóságnak talán még sem lehet azt az intenciót imputálni, hogy intézkedéseivel magánérdeket portál, a közönség rovására. Az árleszállításnak kizárólagos oka az, hogy az ily csekélyebb táp és élvezeti értékű husok méltányos és a tényleges értéküket meg nem haladó áron való értékesítésének biztosítása a közélet érdekére: szóval közérdek.

A mi már most cikkiró urnak ama vádját illeti, hogy a hatósági husszékbe utalt húst miért engedik (ki?) egyik-másik mészáros által megvenni és drága pénzen a közönségnek a rendes mészárszékben eladni, ugyerre nézve legyen szabad a következőket megjegyezni:

A hatósági husszékbe utalt hús, a rendőri hatóság intézkedése alapján, a közvágóhidról egyenesen a hatósági husszékbe kerül, hol azt az állategészségügyi hatóság által megbízott kezelő, a megállapított áron kiméri. A kezelőnek szigorúan meg van hagyva, hogy az ily husból húsárusítóknak, henteseknek, vendéglősöknek egyáltalában nem, másoknak pedig 3 kilogrammnál többet 1 napon eladni nem szabad. A kezelő ténykedését elejétől végig a rendőri hatóság és a husvizsgáló állatorvos állandóan ellenőrzi. Ily körülmények között a vád tartalmát képező visszaélés teljesen ki van zárva. Ha azonban a közlemény leadójának más a meggyőződése és tapasztalata, úgy a közérdek nevében is kérem, hogy ne burkolódzék az általános gyanúsítások bő és titokzatos köpenyébe, hanem álljon ki nyílt sisakkal a fórum elé és

„Mit csináljunk most már? Mi lesz majd a vége?”

Töprengett fennhangon.

„Egy kopasz folt van a fejembubján, arról Rámismer az asszony.”

„Füles! — mondta a nő, — első két lábadat Ne értesd a földre!”

Igy a feleséged, bárhogy akarná is, Nem lát majd a födre!”

— „Ejnye no, de okos asszony vált belőled, Eszem a zúzátat!”

Ilyen jó gondolat, mákosuccse mondom, Csak nő-agyban támad!”

Azzal karonfogta ősapánk a hölgyet S mentek a tanyára,

Igy ők voltak elsők, kik hátsó lábukat Használták sétára.

Ámulók csoportja vette körül őket, Sőt a felesége

Gyanusan pislogott s torkaszakadtából Kiáltott feléje:

jelölje meg konkrét formában, hogy ki, mikor és mely mészárosnak vagy hentesnek engedte meg, hogy a hatósági husszékbe utalt húst egészben megvegye és a mészárszékben kimérje. Mert csakis ez esetben lesz a hatóság abban a helyzetben, hogy a visszaélést megtorolja.

Végül még egyet! Nem szándékozom városunk hatóságát és rendőrségét megvédelmezni, mert azok erre egyáltalán rá nem szorulnak. Legyen szabad csupán annyit megjegyezni, hogy ugy hatóságunk mint a rendőrségünk, feladatának magaslatán állva, minden figyelemzés nélkül, illetve dacára is, kötelességüket és tisztüket a közjó emelése és a közönség érdekeinek megvédelmezése érdekében mindenkor hiven és lelkiismeretesen teljesítik és teljesíteni is fogják.

Fogadja m. t. Szerkesztő ur kiváló tisztelettem kifejezését, melylyel maradtam

László Hugó,

városi m. kir. állatorvos.

Értesítés.

A rimaszombati közs. iparos tanoncziskolában az 1913—14. tanévi beiratások az áll. el. fuiskola helyiségében folyó évi szeptember hó 12-én, azaz pénteken d. u. 1 órától 3-ig és vasárnap, szeptember 14-én d. e. 8 órától 11-ig eszközöltetnek. Tisztelettel kérem a t. iparostermestert urakat, hogy tanulóikat ezen idő alatt okvetlenül beirassák.

Rimaszombat, 1913. szeptember hó 4-én.

Törköly József, iparostan.-isk. igazg.

Értesítés.

A „Polgári Olvasókör” könyvtára elrendeztetvén, a kör tagjainak használatára minden hétfőn, szerdán és pénteken a szokott órákban nyitva van. Kerekes József, könyvtáros.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

— „Hej, te ágaskodó! láttad-e az uram’
Erre jární máma?

Gyere csak közelebb, hadd tegyem a kezem’
A fejed búbjára!”

— „Ily bizalmaskodást kikérek magamnak!”
Szólt az ember hévvel, —

„Összeköttetésben én soha sem álltam
A maga férjével!”

„Az én nevem Klein ur, eczetgyáros vagyok
A szomszéd határba’,

Ez meg itt szerelmes hites feleségem:
Kleinné űnagysága.

„Vagy ugy?! szólt az anyjuk kissé meghökkenve,
Pardon, uram kérem . . .

Elhiszem, mivelhogy az uram nem merne
Disputálni vélem.”

Ily furfangos módon lábalt át az űsünk
Egykor a hináron . . .

No, de hála Isten, legalább ma nem kell
Járnunk négykézlábon!

Erre ami űsünk nagyot lendít testén
Két első lábával,

S így egyszívonra került a fán űlő
Bájós kisleánynyal.

Aztán leemelte s csókot nyomot rögvest
Arczára, nyakára,

Az meg leoldozta lábáról a béklyót
Egy-két szusszantásra.

„No, most menjünk, kincsem, keressünk gyökeret,
Vár a feleségem!”

Felfortyant a leány: „Ördög teremtette,
Ilyet ne mondj nékem!”

Jegyezd meg magadnak, én leszek ezután
A te feleséged,

És ha másra gondolsz, úgy nézz a szemembe,
Bizony jaj lesz néked!”

Most jutott csak aztán, zsáktűzába szegény!
Be kellett, hogy lássa:

Ez az új feleség kardosabb amannál . . .
No de szebb is nála!

Megnyilt az új
VERSENYÁRUHÁZ
RIMASZOMBATBAN
Deák Ferencz-u. 2. sz. a. a „Hungária”-szállóval szemben.

Raktáron tartok: Férfi- és női divat, — kötött- és szövött árut. — Férfi-, női- és gyermek czipő-árut. — Férfi-, női- és gyermek fehérműveket. — Női bluzok, pongyolák és zsuponokat. — Női- és gyermek kötényeket. Fiu- és leányruhákat. — Nyakkendő, gallér és kiegészítőket. — Férfi- és női esső-ernyőket. — Férfi és gyermek sapkákat. — Valamint mindenféle gummiárakat. — Bőrárut, ridikülök és pénztárcákat. Ruha-, haj- és fogkeféket. — Pipere szappan és fogápoló szereket, továbbá gyermek-játékokat és diszmu-árut stb. — **Megtekintés vétel kötelezettség nélkül!** — **Pontos kiszolgálás!**

Tisztelettel: **SALCZER SÁMUEL.**

A bolgár király részvéte. Ferdinánd bolgár király élénk részvétellel értesült a felvidéki árvizekről s a lakosság nagy káráról. Mint értesülünk, *Dobler* Lajos kassai postaelőnök megbízottjához fordult, hogy informálja őt az abauji, borsodi és gömöri árvíz által okozott károkról, mert segélyben akarja részesíteni a károsult vidék lakosságát.

Főpásztori vendég. A tiszai ág. ev. egyházkerület jeles püspöke: *Geduly* Henrik f. hó 4-én este nejével együtt városunkba érkezett s itt unokatestvére: *Geduly* Géza gyógyszerész és neje szívesen látott vendége volt. A püspök folyó hó 5-én délelőtt 10 órakor Kisgaramra utazott a családi örömnepélyre, hol az esketési szertartást végezte.

Esküvő. Dr. *Geduly* Árpád kisgarami kincstári orvos kedves és szép leányát *Gizust* f. hó 6-án vezette oltárhoz Kisgaramon *Riester* Hugó m. kir. segéderdőmérnök. A ifjú párt a menyasszony nagybátyja *Geduly* Henrik tiszai kerületi evang. püspök áldotta meg.

A honvédelmi miniszter diszpolgársága. Veszprém város közönsége báró *Hazai* Samu m. kir. honvédelmi minisztert diszpolgárává választotta. A diszpolgári oklevelet tekintélyes küldöttség fogja átadni a miniszternek.

Iskolalátogatói megbízás. A vallás és közoktatási miniszter az 1913—14-ik tanévre a tiszai ág. ev. egyházkerület főhatósága alá tartozó rimaszombati egyesült prot. főgimnáziumban és a rozsnyói ág. ev. főgimnáziumban az iskolalátogatással és az állami felügyelet gyakorlásával *Jurkovits* Emil beszercebányai tanterületi főigazgatót bízta meg.

A bíróság köréből. Dr. *Mészáros* István hivatalvezető kir. ügyész szabadságáról visszaérkezett s f. hó 8-ikán megkezdte hivatalos működését. — *Fodor* Zoltán kir. törvényszéki bíró szintén hazajött szabadságáról, a jövő héten Dr. *Musotter* Miklós vizsgálóbíró szabadságideje is véget ér.

Szabadságidő. Dr. *Heinrich* Béla a m. kir. áll. gyermekmenhely igazgató-főorvosa f. hó 1-én kezdte meg egy havi szabadságát, helyettesítését a szabadságáról hazatért Dr. *Sigmund* József menhelyi másodorvos végzi.

Kinevezés. A földmivelésügyi m. kir. miniszter dr. *Beilik* István ideigl. minőségű díjtalan miniszteri fogalmazó-gyakornokot ideigl. minőségű min. segédfogalmazóvá nevezte ki.

Áthelyezés. Az itteni áll. polg. leányiskolától Hódmezővásárhelyre áthelyezett *Hallassy* Valéria segédtanítót a közoktatási miniszter Aranyosmarótra helyezte át.

Ügyvédi kamarai hír. A miskolci ügyvédi kamara közölni teszi, hogy dr. *Bentsik* László ügyvédet Rozsnyó székhelylyel a kamara lajstromába bejegyezte.

Házasságok. Dr. *Fenyő* Adolf tornaljai fiatal ügyvéd folyó hó 8-án, holnap tartja esküvőjét Budapesten *Halász* Jolánval.

Kaufman Jenő mult hó 26-án tartotta esküvőjét Tornalján *Rosenberg* Jónás ottani kereskedő kedves leányával: *Margittal*.

Halálozások. Dr. *Szontagh* Sándort, a rimamurányi vasmű részvénytársaság ügyészét és feleségét, szül. *László* Mariskát mély gyász érte, amennyiben az utóbbi édes atyja: *László* Zsigmond nyug. min. tanácsos f. hó 1-én Budapesten elhunyt. F. hó 2-ikán temették.

Braun Zsigmond helybeli bankigazgató feleségét mély gyász sujította le, amennyiben fivére: Dr. *Stein* Miksa tb. járásorvos Wienben f. hó 1-én 48 éves korában elhunyt. F. hó 3-án temették Liptószentmiklóson nagy részvét mellett.

Városunkban széles körben ismert férfiú: *Mersitz* Ignác hunyt el f. hó 3-án Ajnácskőben 70 éves korában hosszas betegség után. Sokáig volt városunk lakója s aztán fiához: *Mersitz* Géza ajnácskői állomásfőnökhöz költözött, hol meghalt. Rokonsága és másik fia: *Mersitz* Lajos putnoki állomásfőnök gyászolja. Holt temét városunkba szállították s itt f. hó 5-én d. u. helyezték örök nyugalomra ismerősei nagy részvéte mellett.

Közig. bizottsági ülés. A vármegye közig. bizottsága a közbejött ünnep folytán rendez havi ülését f. hó 9-én fogja megtartani.

Esküdtek kisorsolása. Az október hó 6—7-iki esküdtszéki ciklusra az esküdtszék tagjainak kisorsolása *Cseh* István kir. táblai bíró, helyettes törvényszéki elnök vezetése mellett f. hó 2-án ment végbe. — Kisorsoltattak a következők: *Medveczky* Sándor, *Rónay* Gyula, *Veress* Béla, *Szabó* László, *Náray* J. Albert, *Varga* Lajos, *Szentmiklóssy* Kálmán, *Kemény* Lajos, *Gaal* Emil, *Horváth* Albert, *Váry* János, *Farkas* József, *Dapsy* Béla, *Molnár* József, *Gróssinger* Miksa, *Mihalik* Pál, *Gubcsó* János, *Pólos* Mihály, *Kolbenheyer* József, *Zsuffa* Kálmán, *Matolay* Bertalan, *Buzy* Márton, *Zajdó* László, *Beky* János, *Fodor* Jenő, *Tepper* Lajos, *Szlovenszky* Vilmos, *Szücs* György, *Hegedüs* József, *Vietórisz* Gyula rendes; *Horváth* György, *Földi* András, *Lovass* Árpád, *Molnár* Lajos, *Rakottay* Danó, *Králik* József, *Lefkovits* Ferencz, *Cseh* János, *Kozma* Imre, ifj. *Lévay* István póttagok.

Elhalasztott gyűlés. A rimaszombi izr. hitközség folyó hó 4-ére közgyűlést hirdetett, melyen a hitközséget nagyon érdeklő, fontos kérdések felett kellett volna döntenie. A közgyűlésen azonban nem jelentek meg az alapszabályokban előírt számmal a hitközség tagjai s így dr. *Lichtschein* Adolf az egyházközség diszelnöke, ki a közgyűlést az elnök akadályoztatása folytán vezette volna, megállapítva a határozatképtelenséget, a közgyűlés napját szeptember 14-ére, vasárnap délután 5 órára tűzte ki, mikor is a gyűlés — tekintet nélkül a megjelentek számára — határozatképes lesz. Ugyanekkor 6 órakor tartja a *Chebra-Kadisha* temetkezési szent egyesület folyó hó 4-éről elhalasztott rendkívüli közgyűlését *Seidner* Bernát elnöklésével.

Orvosok kongresszusa. Az Országos Orvosszövetség kongresszusa Trencséntepliczen a fürdő gyógytermében ma vasárnap és holnap hétfőn tartatik meg. A kongresszuson — mint halljuk, — dr. *Gaal* Gusztáv tornaljai járásorvos, dr. *Heinrich* Béla gyermekmenhelyi igazgató-főorvos és dr. *Sigmund* József kórházi orvos vesz részt.

A viz- és csatornamű. Megirtuk mult számunkban, hogy a város képviselőtestülete most fog határozni a *Kejlinger* Mihály szakértői véleménye alapján a csatornahálózat átvétele ügyében. E tárgyban a városi képviselőtestületi közgyűlést e héten tartják meg s ezen a polgármester előterjeszti jelentését.

Mulatság. A helybeli ifjusági Önképzőkör — mint halljuk — folyó hó 21-én a Tompa-szálló nyári helyiségében világpostával egybekötött nagyszabású „születi mulatságot” rendez.

Gondatlanság. Felsőhajón mult héten *Szklénár* András öt éves siket-néma leánya, kit felügyelet nélkül hagytak, véletlenül gyufához jutott s azt meggyújtva, ruhája lángot fogott s a szerencsétlen gyermek olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy ezek következtében néhány óra alatt meghalt. A bírói vizsgálat és nyomozás megindult s a gondatlan szülő ellen folyik az eljárás. A rozsnyói kir. járásbíróság a hulla felboncolását elrendelte.

Apolló színház. Az állandó mozgókép színház e héten is élénk érdeklődés mellett mutatta be változatos és mindig érdekes műsorát. Jövő héten már előjegyezhetők lesznek a helyek a nagyérdékű „Quo vadis” estélyekre, melyekre a tulajdonos nagyon sokat áldoz s három estén át fogja szórakoztatni az érdeklődő közönséget e szenzációs mozielőadás és pedig 13., 14. és 15-én.

Uj utcanevek. A városi tanács a tisztviselő-telep utcáinak nevét már megállapította s az épületekre már ki is tették az új jelzőtáblákat. A volt Szutori-utca *Mikszáth* Kálmán-utca nevet kapta, az ebből nyíló s a Hunyady-utczával párhuzamosan haladó utca: *Petőfi* Sándor-utca elnevezést nyert, a Hunyady-utczából a tisztviselő-telephez vezető másik utcát pedig *Arany* János utcának nevezték el.

Meglőtte a pajtását. *Czene* Burja András, egy fiatal fiú Czereden mult hó 31-ikén 7 milliméteres forgópisztolyával babrált, talán nem is tudta, hogy meg van töltve, mikor elé állt pajtása, a 15 éves *Világosi* Dani, egy cipészinas s évelődött vele. *Czene* ráfogta pajtására a revolvert, elsütötte s a löveg a fiatal suszterinas bal czombjába furdott. F. hó 2-ikán a sérült fiút behozták a közkórházba.

Finom társaság. Oláhpatakon f. évi május 11-én éjjel özv. *Klement* Istvánné *Jakobovszky* Jánosnétól 1 kor. 60 fillért lopott el, ezt megtudva a károsult és férje, másnap behatoltak erőszakkal *Klementné* házába, ezt elverték és az ellopott pénzből 60 fillért visszavettek és még ráadásul néhány tárgyat elvittek. *Klementné* f. hó 3-án az itteni kir. törvényszék lopás vétségeért jogerősen 8 napi fogházra ítélte a mellékbüntetés mellőzésével. *Jakobovszky* Jánost és feleségét: *Valentik* Máriát pedig magánlaksértés büntette és zsarolás vétségeért jogerősen 14 napi fogházra ítélte a bíróság.

Megnyitási ünnep. Szept. 4-én reggel 9 órakor folyt le a helybeli egy. prot. főgimn. megnyitási ünnep. Az összegyülekezett ifjuság, a tanári kar és az igazgatótanács tagjai előtt *Czinke* István ref. lelkész, vallástanár mondott szívhez szóló, szép megnyitási imádságot, majd Dr. *Veress* Samu igazgató megnyitási beszédében aktuális vonatkozású dolgokat fejtegetve tárta a jövő törekvések képét az ifjuság elé. Buzdító szavai után a Himnusz eléneklésével záródott az ünnepség.

A polgári leányiskolában szept. 5-én tartották a megnyitást, *Kárpáti* Sándorné igazgató és a tantestület tagjainak jelenlétében.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma vasárnap délelőtt 1/2 10 órakor tartja meg havi ülését, melyen betegsegélyezési, kártalanítási és vegyes ügyek elintézése van a tárgysorozatba felvéve.

Pórujárt verekedő. Folyó évi január 23-ikán *Kucserák* Márton a rákosi bányába ment kocsin vaskőért s miután a nandrási határban a keréknyom a réteken keresztül vezetett, ő is erre hajtott. *Bergel* András a rét tulajdonosa megállította a lovakat s összeverte a fuvarost, karsontját is eltörte. *Bergel* Andrást az itteni törvényszék súlyos testi sértés vétsége címén egy havi fogházra ítélte, ő azonban ezt sokallotta s felebbezett az ítélet ellen a kir. táblához, mely most három havi fogházra emelte fel a büntetést. F. hó 3-ikán hirdették ki az ítéletet, mely immár jogerőssé is vált.

Szemgyógyintézet van Miskolcson.

Uj állami iskolák. Az ország kulturája az 1913—14. tanév elején 227 állami iskolával és 465 állami tanerővel lesz gazdagabb. A kimutatás szerint Gömör-Kiskontvármegyében Klenócson 5, Sajószárnyán 1, Kiszőczen 2, Gömörpanyiton 2 és Garamtőn 4 új állami tanerő nyert alkalmazást.

Az új vasutvonalról. A Rimaszombat—Fazekaszaluzsány—poltári vasutvonalon nagyban folynak az árvíz által előidézett károk javítási munkálatai. Különösen a meglazult földnek a pálya mentén több helyen meglazulása és beomlása okoz nagy munkát, s a pályatest helyrehozatala is sok időt igényel annyival inkább, mert folyton esik s a munkával nem haladhatnak előre. A vonal átadását eredetileg október hónapra tűzte ki a *Grünwald* testvérek és *Schiffer* vállalkozó cég, azonban a közbejött elemi csapás következtében csak folyó év december hó közepén történhetik meg a vonal megnyitása s hir szerint hat személyszállító vonat lesz bevezetve a személyforgalom lebonyolítására.

Megérdemelt bünhődés. Kisgencsen folyó évi április hó 13-án *Csapó* Mátyás hazamenet összeszólalkozott *András* nevű bátyjával, mire *Csapó* András felugrott fekvőhelyéről s fejszéjével ragadva össze-vissza ütötte s megvágta öcsését, kin 20 napon tul gyógyuló testi sértést okozott. Folyó hó 3-án a helybeli kir. törvényszék *Cseh* István táblai bíró elnöklésével tartott főtárgyaláson vonta felelősségre *Csapó* Andrást s *Lehoczky* Márton kir. alügyész vádbeszéde után súlyos testi sértés büntette címén 9 havi börtönre ítélte jogerősen.

Véres verekedés. Tornalján f. hó 1-én délután a vasuti vendéglőben *Tóth* András asztalos segéd ittas állapotban garázdálkodott s olyan veszedelmes módon kötődött mindenkivel, hogy az ott levők nekiestek s jól agyba-töbe püfölték. Annyira részeg volt, hogy maga sem tudta, kitől kapta az ütlegeket. F. hó 2-ikán beszállították a közkórházba.

Személyi változás a dobsinai rézműveknél. A „Dobsinai rézművek r.-t.” központi igazgatását eddig *Singer* Károly látta el s ő megvált állásától. Helyét mucsinyi *Wohl* Lajos dr. foglalta el, kinek vezetői működéséhez az érdekelt körök szép reményeket fűznek.

Községi és körorvosok nyugdíjintézete. A Trencséntepliczen ma tartandó orvosszövetségi kongresszuson tárgyalni fogják a községi- és körorvosok nyugdíjintézményének ügyét is. — Hallatlan és szinte abszurdumnak látszó dolog, hogy *egy törvény és az arra vonatkozó végrehajtási rendelet, mely 1908-ban hozott, tehát öt évvel ezelőtt* és a melyben expressis verbis ki van mondva, hogy *egy éven belül* a belügyminiszter köteles a községi- és körorvosok nyugdíjintézményét életbeléptetni, még ma sincs végrehajtva! Évről évre hitegettek, biztatták a körorvosokat, s most mint más években hasonlóképen történt az orvos kongresszus előtt, ismét megjelennek azok a régóta ismert, de soha igaznak nem bizonyult kommunikék, hogy: „a belügyminiszteriumban a községi és körorvosok nyugdíjtervezete már elkészült és a miniszter az őszi ülészak elején azt a képviselőház elé terjeszti, mert 1914. január 1-én a törvényt életbe akarja léptetni!” — És a miniszter képviselője bizonyára a kongresszuson is el fogja ezt mondani, miként elmondotta a múlt évben és az előtte való évben. És a jámbor községi- és körorvosok csak huzzák tovább az igát reggeltől estig, estétől reggelig állják őrhelyüket — mint a katona — vigyázzanak a közegészségügyre és álljanak a betegek rendelkezésére — és bizzanak a „szébb és jobb jövőben.” Majd csak elérkezik egyszer öreg napjakra az orvosok egészsége és élete kockázatásával jól kiérdemelt — nyugdíj, ha ugyan elérkezik és ha ugyan lesz majd körorvos, aki erre vár, mert ma már mindinkább ritkul a vállalkozó szellemű orvosok sora, kik a körorvosi állások után törnek! Mert az állás betöltése rendkívül nehéz, fárasztó, testet-lelket idő előtt megölő, s még a régóta ígért és törvényben is biztosított nyugdíj — ami talán az ambícióit növelné — késik!

Gondatlan szülő. Horváth J. oláhezigány leánya Róza e hó 1-én koraszülött leánymagzatot hozott a világra s a kis holttestet rongyokba burkolva a kazal tövébe ásták a sereg mellett. A rendőrség értesült a dologról s f. hó 2-ikán kiásatta a kis rothadásnak indult hullát és az esetet bejelentette a bíróságnak, mely a boncolást elrendelte. F. hó 4-ikén Dr. *Mészáros* István helyettes vizsgálóbíró és *Lehoczky* Márton kir. alügyész jelenlétében az orvosok felboncolták a magzat hulláját. A vizsgálat folyik.

Hirtelen halál. Dobsinán *Cservenák* Lajos 22 éves sztraczenai illetőségű dobsinai kohómunkás múlt hó 28-án hirtelen — minden előző betegség nélkül — meghalt. Az esetet, miután a halál gyanus körülmények között jött létre, bejelentették a bíróságnak s a rozsnyói kir. járásbíró 29-én kiszállott a helyszínére Dobsinára s a hullát felboncoltatta az orvosokkal. Megállapították, hogy a sok alkohol fogyasztása következtében szivhüdesben halt meg az illető.

A vidéki kórházak fejlesztése czímmel múlt héten a Pesti Hírlapban egy közlemény jelent meg, mely felhívja a belügyi kormány figyelmét arra, hogy a mi megyei kórházunknak, mint minden tekintetben érdemes és méltó intézménynek fejlesztését vegye fel programjába s engedélyezze egy benlakó alorvosi állás rendszeresítését. Fel van említve a cikkben a kórházi gyakorlati év eltöltésére való jogosítvány engedélyezése is, mely kívánság azonban már teljesedésbe ment, mert mint megtörtént — a belügyi és közoktatási miniszter — két tanulmányát befejezett orvos-gyakornokot engedélyezett a kórháznak.

Pénzintézeti közgyűlés. A tornaljai takarékpénztár r.-t. — e régi jóhírű pénzintézet múlt hó 27-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen 2 igazgatósági tagsági állást töltöttek be és az alapszabályok módosítására vonatkozólag beadott indítvány felett kellett határozni. Igazgatósági tagokká egyhangulag megválasztották Tornalja és vidékének két népszerű és tekintélyes tagját: dr. *Király* Kálmán kir. közjegyzőt és ifj. *Hevessy* László főszolgabíró. Az alapszabálymódosító indítványt elvetették.

„APOLLÓ“

nagy mozgó

színházban

RIMASZOMBAT

Csak 3 nap

szeptember 13, 14, 15.

QUO VADIS

Sienkievicz világhírű regénye
a keresztény vértanuk idejéből

6 felvonásban.

A XX. század csodája.

Óriási méretek. Káprázatos fény.

Több ezer szereplő.

A felvétel 1 millió lirába került.

Mérsékelten felemelt
helyárrakkal szinrekerül.

Központi járás. A központi járás ügye egyelőre stagnál. Ugyanis a belügyminiszter, főleg pénzügyi okoknál fogva, nem hagyta jóvá a vármegye törvényhatósági bizottságnak f. évi márczius hó 31-én megtartott tavaszi közgyűlésében hozott azt a határozatát, mellyel a központi járást megszervezte. Ezzel ezen városunkra és kiterjedt vidékére, elsőrendű fontossággal bíró, nagyjelentőségű határozat megvalósítása egyelőre halasztást szenved. Mint értesülünk, legközelebb az érdekelt 9 körjegyzőségének összes jegyzői, bírái, tekintélyesebb lakosai és Rimaszombat város helyi hatósága testületileg fognak tisztelegni vármegyénk főispánjánál és alispánjánál és kérni fogják, hogy tekintettel a mai tarthatatlan és képtelen közigazgatási és igazságügyi beosztásukra, (főleg azóta, mióta a telekkönyv Feledre költözött), hassanak oda, miszerint a törvényhatósági bizottság határozatát ujítsa meg és a belügyminiszterium ezen eminenter közérdekű és nagyon csekély költség-többlettel járó határozatot hagyja jóvá. Ösmerve vármegyénk legfőbb intézőinek nagy befolyását és páratlan agilitását, nem szenved kétséget, hogy a belügyi kormány megváltoztatja eddigi álláspontját és a központi járás szervezését jóvá fogja hagyni. (B—tt.)

Irnoki állás. A rimaszombati kir. törvényszék elnöke pályázatot hirdet a nagyrőczei kir. járásbírósnál rendszeresített irnoki állásra. Pályázati kérvények f. hó 15-ikéig az itteni kir. törvényszék elnökénél adandók be.

Adomány. Dr. *Csernay* Dánielné urnő 50 koronával belépett a Fehérkereszt-egyesület pártoló tagjai sorába; a pénz kézhez vételét ez uton is hálás köszönettel nyugtatja az egyesület nevében *Eperjessy* József pénztárnok.

Ujabb áradás. Múlt vasárnap — aug. 31-ikén — délután óriási felhőszakadás volt Zeherje és Pokorágy környékén, s az áradat egész boglyákat ragadva magával a földekről, megduzzasztotta a Gács-patakot. A régi temető mellett veszi kezdetét a városi vízmű egyik legszébb és legértékesebb alkotása: a városon végig húzódó temetőpatak beboltozása, melynek medre alagsóhálózattal van ellátva s e felett halad a beboltozott tágas csatorna. A boltozás kezdetén hálózat van, mely hivatva van megakadályozni azt, hogy a csatornába nagyobb mennyiségű és terjedelmű galyak és idegen anyagok kerüljenek, melyek a víz lefolyását akadályoznák. Az árral rohanó szénaboglya és egyéb földtermékek e hálózatot teljesen elzárták, úgy hogy a víz nem folyhatott le s a csatorna felett átcsapva, bős erővel rohant a régi temetőpatak helyén, a Lengyel féle kert egy részét tönkretéve s a Ferenczy-utcai Benyóféle lakóház ablakmagasságát túlhaladva, e ház összes helyiségeit elárasztotta, majd az utca egy részét elöntve haladt a Csintalan-féle kerten át, innen a termés egy részét magával vive a Deák Ferenczy-utca egy részét néhány perc alatt félméternyi magasra árasztotta el. A gazdasági egyet raktára mellett haladt a Kispástéren az áradat s a Tompa-utczában levő alacsonyabban fekvő lakóházakat egészen a Vozáry-féle új emeletes épületig elöntötte, óriási károkat okozva a lakóknak, kik rémülten menekültek s mentették a megmenthető butorokat. E részén a városnak még másnap is látható volt a hatalmas vízáradat rombolása. F. hó 3-án *Zarka* Elemér műszaki tanácsos megjelent városunkban s dr. *Kovács* László polgármesterrel, *Tóth* Béla városi mérnökkel s a vállalat megbizottaival vizsgálatot tartott az áradás színhelyén. Ugy halljuk, hogy a lezajlott kalamitáson okulva, még két újabb elzáró hálózatot fognak készíteni, hogyha egyik vagy másik hasonló körülmények közt eldugulna, mégis legyen lefolyása a víznek, mert a víz szabad lefolyása esetén nem fordulhat elő a mostanihoz hasonló nagy veszedelem. A rendőrség és tűzoltóság rögtön kivonult a veszélyes pontokra s a mentésnél tevékenyen és sikeresen működött.

A vasuti hid katasztrófája a képeslapoknak szomorú témát adott arra, hogy Rimaszombat városáról megemlékezzenek. A „Vasárnapi Ujság” múlt heti száma a *Bódy* Béla sikerült felvétele nyomán közöl élethű képet a Csik-tó melletti vasuti hid beomlásáról, az „Érdekes Ujság” e heti száma pedig a *Jellinek* Gyula ügyes amateur fotográfiái nyomán három képet közöl a katasztrófa színhelyéről.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, a kik szeretett fiam: *Rentka József* pénzügyi gya-kornok elhalálása alkalmával szívesek voltak részvétnyilvánításaikkal mély fájdalomukat enyhíteni, végtisztességtételén megjelenni, ez uton mondunk hálás köszönetet. — Rimaszombat, 1913. szept. 1. *Id. Rentka János és családja.*

A tanulók száma. A helybeli egy. prot. főgimnáziumban a beírt tanulók száma 340 körül jár, még mindig iratkoznak, mert 8-an kezdődik a tanítás. Az I. osztályban igen nagy a tanulók száma, már 3 év óta állandóan 80 fölött van és többet vissza is kell utasítani. Ilyen nagy tömeg megjelenésének azt a gondolatot kell keltenie az illetékes körökben, hogy a tanítás sikere érdekében párhuzamos osztályról kell gondoskodni, a mi persze csak új tanterv beállításával, újabb államsegély esetén lesz lehetséges. Jó lenne eziránt a közoktatási kormányt idején megkeresni.

PÁRTOS MANÓ

fogászati műterme

RIMASZOMBAT, „GÖMÖR“-SZÁLLODA.

Telefon-szám: 40.

Telefon-szám: 40.

Rimaszombat, 1913. augusztus hó.

T. Czím.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy RIMASZOMBATBAN a

„GÖMÖR“-SZÁLLODÁBAN BERENDEZETT fogászati műtermében

egy hónap előtt megkezdett gyakorlatomat állandósítottam és **egyelőre** a „Gömör“-szállodában folytatom.

Fogműtermem ugy Budapestben, mint Rimaszombatban már 12 év óta a legjobb hírnévnek örvend és a legjobb körökben ismert.

Működésem a **foghuzás és fogtömés**en kívül főleg **különleges munkákra** terjeszkedik ki, u. m.: **fogak és gyökerekre, arany- és platina koronák készítése, szájpaddás nélküli híd munkák** ugyancsak **arany, platina és porcelánból**, a melyek **nem vehetők ki a szájból**, továbbá **porcellán, arany- és platina tömések**.

Mindezen felsorolt munkákat a legmesszebbmenő jóállás mellett készítem.

Kiváló tisztelettel:

PÁRTOS MANÓ

(Zimmermann philadelphiai egyetemi tanár volt asszisztense.)

Leánykereskedés. Ismét arról értesülünk, hogy városunkból két leányt ügynök kézbe akart adni egy elvetemült fiatal pinczérleány jó pénzért abból a célból, hogy azután a leányok Miskolcra nyilvános házba kerüljenek. A bűnös üzemet még elég jókor besugták a helybeli gyermekmenhely igazgatóságának, a honnan azután a rendőrség sürgősen lett megkeresve intézkedéstétel végett. A rendőrség hirtelen közbelépett és az egyik leányt, aki a gyermekmenhely által lett szolgálatba kiadva, épen akkor csípte el, midőn részére a kerítő pinczérleány már ruhákat vásárolt és Miskolcra akarta szöktetni. A leányt és a kerítőnőt a rendőrség tüstént bekísértette. A leányt átadta a gyermekmenhelynek, a kerítőnőt pedig letartóztatta és megindította ellene az eljárást. A másik leány azonban egy fiatal ember társaságában szerencsésen megugrott a rimaszombati állomásról.

A tüzérezred lögyakorlatai. A kedvezőtlen időjárás, részint a Kassa vidékén uralkodó lépfene miatt a losonci 16. tüzérezred lögyakorlatait a kassai hadtestparancsnokság elhalasztotta. A katonai szempontból annyira fontos lögyakorlatokat azonban mégis megfogják tartani. Mint a „Felsőnógrád“ írja, a tüzérezred szeptember hó 3-án indul el a lögyakorlatokra, amelyeket Monok és Megyasszó községek határában fognak megtartani. A lögyakorlatokról az ezred csak szeptember 29-én tér vissza.

Vasuti mellékilletékek felemelése. A hazai vasuti szállítási mellékilletékek felemelése — mint azt velünk a miskolczi kereskedelmi és iparkamara közli — t. évi nov. hó 1-én életbelép. E felemelés kiterjed: 1. a felrakási és lerakási illetékekre, 2. a berakási és kirakási illetékekre, 3. az átrakási illetékekre, 4. a darupénzre, 5. mérlegelési díjra, 6. a számlálási illetékekre, 7. jutalék készpénzkiadásokért és utánvételekért, 8. illetékek a megerősítő eszközök és rakodási szerek szolgáltatásáért.

CSARNOK.

Rózsakő.

— Irta: SPENCIUS. —

Ez a kis történet Zalában történt. Mártony birókkal esett meg, akiknek a Balaton zalai partján, a győri oldalon van egy kedves kis villájuk, régi kis település, a fák már egészen elbástyázták, eleven vörös tetejének csak egy kis csücske látszik a fekete-zöld lombok között, ha az ember az országról fölneéz feléje. Mártonyék minden nyáron ott töltik a hat heti szabadságukat.

Most négy éve, mikor betoppantak a villába, kellemetlen meglepetés érte őket.

A villa udvarát felverte a lósóska, a lapu, a katángkóró, a kertecske utain felmagzott a fű, a virággyakban csupa giz-gaz. Három éve nem voltak itt, a mézes heteik óta. Első oszon nájuk elfogyasztása közben azt mondja az asszony, amint a verendáról letekintett az udvarra:

— Ez így nem maradhat.

S mindjárt oszonna után felhuzott kezére egy pár ócska bőrkezytűt s nekiesett a gaz nagyobb fajtájának. Estig kitépte mind, ami csak volt a ház körül. Mártony mehetett egyedül a nap lementé nézni. Másnap a sarupu került sorra. Mártonynak megint nem volt társa, amint délelőtt az erdőt bujta. Mikor az udvaron minden tisztában volt, bementek Keszthelyre virágokért és plántákért. Ezeket az asszony mind el akarta ültetni. Csakhogy ehhez először formát kellett adni a csoportoknak, mert azok teljesen szétmentek három év alatt, míg nem gondozta őket senki. Csak nézte egy darabig az ember, amint a felesége huzni kezdi a kis hegyes orru kapával a grupp alaprajzát, hanem egyszer csak előntötte agyát a vér, vörösnek látta a világot s mérgesen fölkiáltott:

— A roszféreg ezekben a virágokba, épen letelik a hat hét, mire készen leszél velük. Ezért jöttünk mi nyaralni?

S nagy dérrrel durralt ott hagyta a feleségét a cselédjökkel, az Annával, s úgy becsapta maga után a vasrácsos ajtót, hogy csakugy menydörgött utána. Ment a naplementé nézni megint egyedül. Szomorú özvegységben. Dühösen.

Arra számított ő, hogy most újra átéljk azt a harmadévi bűvös hangulatot. Mikor ez a gyönyörű öböl, Szigliget tündéri várrom koronája, a Badacsonynak a Balatonba benyuló mammut teste, együttvéve valami tündérrege világot alkották. Most minden fakó, unalmas, kiállhatatlan s napról-napra kiállhatatlanabb.

Mintha a megváltás órája ütött volna, mikor váratlanul betoppant az arkádiai villába az anyósa Erzsikével, a kis leánnyal. Mit mondok? kis leánnyal. Csak elbámult mindenki, még a hűséges Anna is összecsapta a kezét, mikor meglátta a „kis kisasszonyt.“ Ez alatt a két év alatt, míg nem látták, tökéletes hajadonná fejlődött. Az első perc átcsodálkozása után a felesége az édesanyjával végeszakadatlan „elreferálásba“ kezdett, Mártony pedig csak ezt a nagyszerűen kigubózkodott pillangót nézte. Az mulattatta legjobban, hogy milyen nagyon kimért mozdulatai, kifejezései vannak, milyen nagyképu komolykodással ül meg egy helyen nyugodtan s tesz úgy, mintha kötelességszerűen figyelne minden szóra, amit mellette mondanak, s hogy akar imponálni a megjegyzéseivel. De bármilyen humoros is a dolog, illik neki. A homloka szinte tündöklk a hajadoni méltóságtól, olyan a színe, mint a finom fehér sévrési porcellán, melyen sejtelemként tetszik át valamely tündéri hajnalszín. Milyen sima, finom, érintetlen. Sötét barna szemöldöke milyen munkás s mégis művészi hajlattal metszi azt a szép mivű homlokot. S honnan vette ez a leány azokat a mélyen ereszkedő szempillákat, amiket Ráfél Madonnáján lehetett csak látni? S alóluk sötét fényű csillagként ragyog elő az a különös szempár, méla fátyolozottsággal. Két évvel ezelőtt ebben a szempárban csak átlátszó jókedv csillogott, most csupa titokzatosság küldik benne.

Önkénytelenül a feleségére nézett. Az ő szeme szürke, fényes, okos, gyönyörű, de már

minden titokzatosság nélkül. A homlokának az a régi szép simasága oda! Ezt csak most vette észre. Aztán a kezeik! Mivé lett a felesége keze ebben a nagy kertészkedésben! S a leány keze olyan, mint a harmat, kicsi, fehér, formás, puha.

A felesége éppen ott tartott az ujságolásban, hogy a János roppantul haragszik, dul-ful a kertészkedése miatt, de Istenem, rendet csak kell teremteni a ház körül s ragyogott az asszony szeme, hamvas-pirosra pirosodott az arca az ujságolás lázában s enyhe, megértő, megbocsátó dertüvel mondta az urának:

— Ne haragudj János, nézd itt van Erzsi, barangolhattok most eleget, ő éppen olyan nagy csavargó mint te.

Erzsi ránézett a sógorára, micsoda érzülettel fogadja az ötletet.

Mártony mosolyodva fordult hozzá:

— A feleségemnek könyörögtem, hogy tartson velem, magának megengedem Erzsi.

A hölgyek nevettek.

— Azonban az utirányt mindig én határozhatom meg, azt kikötöm. Holnap a Rózsakőre megyünk, Kisfaludy Sándor kőpadjához.

Beleegyeztek ebbe is.

Erzsi nem szólt semmit az egész ügy elintézése alatt, csak gondolt valamit.

Ni mennyire ugy bánnak velem, mint kis leánnyal! No jó!

Aztán még gondolt valamit, hogy mit, nem tudom. Ki tudhatná egy tizenhétéves leány gondolatait? Még másnap reggel is e körül forogtak a gondolatai. Mikor aztán meglátta sógorát a reggelinél, dévaj kacagásra fakadt. Mit látott?

Először is a háromnapos sörte, mely tegnap még az arcán disztelenkedett, (egyáltalán bíráknál igen gyakori a háromnapos sörte, akár csak a tanároknál), ez Mártonynál mára ugy eltűnt, mint a tavalyi hó. No, de talán ma van a borotválkozó napja. Hanem a bajusza! Az is ugy vág, mint a német imperátoré. Ez egészen szokatlan a bíró urnál, ezt eddig a bírói méltósággal megegyezhetetlen tartotta. Tegnap lehajtott galléru, puha szinesing volt rajta, ma, a kirándulás napján ragyogó fehérségű kemény gallér, fehér ing, kaczer kis piros masni nyakkendő, fehér mellény s a nadrág is kiválsalva, pedig tegnap micsoda gyűrött, vasalatlan nadrágban rogyadozott itt az udvaron! S a leg-
tűresőbb volt mindezeknél a bíró urnak az az elszánt martir arca: ilyen az én pihenésem, így fest az én szép hat heti szabadságom.

Csak akkor enyhült meg az arczkifejezése, mikor a felesége megdicsérte:

— Szeretem, ha adsz magadra János, mikor egy fiatal leány is van a háznál.

Mikor elbucsuztak a kirándulók, Mártony kutató szemmel vizsgálta a felesége és napa arcát. Csakugyan olyan magától értetődő dolgoknak tartják, hogy egy egész hosszú sétán ő gardirozza ezt a fiatal leányt. De nem vett észre az arcukon semmi különöst.

Gyönyörű idő volt. Az éjjel, ugy hajnaltájban esett. A pár-pára szürkesége eltűnt az ég kékjéről, teljes istennői mosolyával ragyogott a kék égbolt, fehér hasu fellegek usztak el a fejük felett, melyek tejfehérré festették a szigligeti öböl gyönyörű tükrét is. A látóköri alján pedig sajátos természeti jelenség látszott. Felbuzdult lelkeséggel hívta fel Mártony a leány figyelmét:

— Nézze Erzsi, az ég alkonyosdit játszik jó kedvében. Köröskörül csupa selyemmel van kidraperiázva az ég alja. Nézze csak, ott egy lila selyem-fátyol, amott egy rózsaszínű selyem zászló, fölötte van kifeszítve a leggyönyörűbb opálszínű draperia. Fényes reggel! Igaz, hogy még csupa triss harmat minden. Nézze csak, hogy ékelődik be az égbe a győriki dombláncz gerinczén a fák terebélye, s a lombozat, meg a hegygerincz között micsoda tündöklő jó kedvvel kandikál felénk hosszú szagatott szalagban az ég. Nézze, valósággal ki van csipkézve az ég és a föld, ahol érintkeznek.

Erzsi csak bámult a sógora lelkesedésén. Milyen furcsa ember! De Mártony maga is bámult önmagán: nini, megint szép a vidék, „milyen szerencse, hogy az éjszaka az az üdítő eső esett!“ Lemosta a vidék lomhaságát, szürkeségét derekasan. Ugy látszik, ma jó napja

Vendéglő átvétel!

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy a folyó **szept. hó 1-ső napján** a helybeli

gözfürdői vendéglő

vezetését átvettem. — E téren szerzett több évi tapasztalatom biztosítékul fog szolgálni, hogy a n. é. közönség bármiféle igénye egy **kiváló jó italok és a kitünő magyar konyha készítményei**, valamint a kiszolgálás terén is a legkényesebb igényeket is ki fogja elégíteni. ¹⁻²

Abonensek ebédre és vacsorára egy a **háznál**, mint **házon kívül**, továbbá **közébedek, közvacsorák** kifogástalan minőségben a legmérsékeltebb ár mellett szintén elfogadtatnak.

Legfőbb törekvésem mindenkor mélyen tisztelt vendégeim előzékeny kiszolgálása és bizalmának kiérdemlése leend. — Számos látogatásért esd tisztelettel:

Szalomonidesz Károly vendéglős.

Tanuló

felvétetik Stech Kálmán czégnél

Rimaszombatban.

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Hirdetmény.

175., 531. sz. — Alólított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1913. évi 879, 911, 9645. számú végzése következtében dr. Ráróssy Gyula ügyvéd által képviselt a Gömörm. Nép- és Iparbank javára 2000 kor., 600 kor. s jár. erejéig 1912. és 1913. évben foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 3000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, csikók, kocsik nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a feledi kir. járásbíróság 1913. évi V. 96., 911. V. 478. számú végzése folytán 2000, 600 korona tőkekövetelés, ennek 1912. évi július hó 22-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 158 koronában bíróilag már megállapított költségek erejéig Csizben alperesnél leendő megtar-

tására 1913. évi szeptember hó 12-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül ki tüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§ ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Feleden, 1913. aug. hó 23-án.

Kovács Géza,
kir. bírósági végrehajtó.

A közeledő őszi- és téli idényre

Rimaszombat és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozom, hogy a szokottnál nagyobb választék áll a legújabb és a legjobb minőségű

bel- és külföldi szövetekből

raktáramon, a miért is felkérem nagybecsült megrendelőimet, hogy szükségleteiket — saját érdekükben is — minél előbb rendeljék meg. — Kiváló tisztelettel:

Józsa A. uri szabó Rimaszombat,
Deák Ferencz-utca 17. sz.

3-3

Tanulóul

egy 13-14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13-14 éves fiú — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Iskolakönyvek



ódon- és új állapotban kaphatók:

Ifj. Rábely Miklós

könyvkereskedésében Rimaszombat, Deák Ferenc-utca 20.

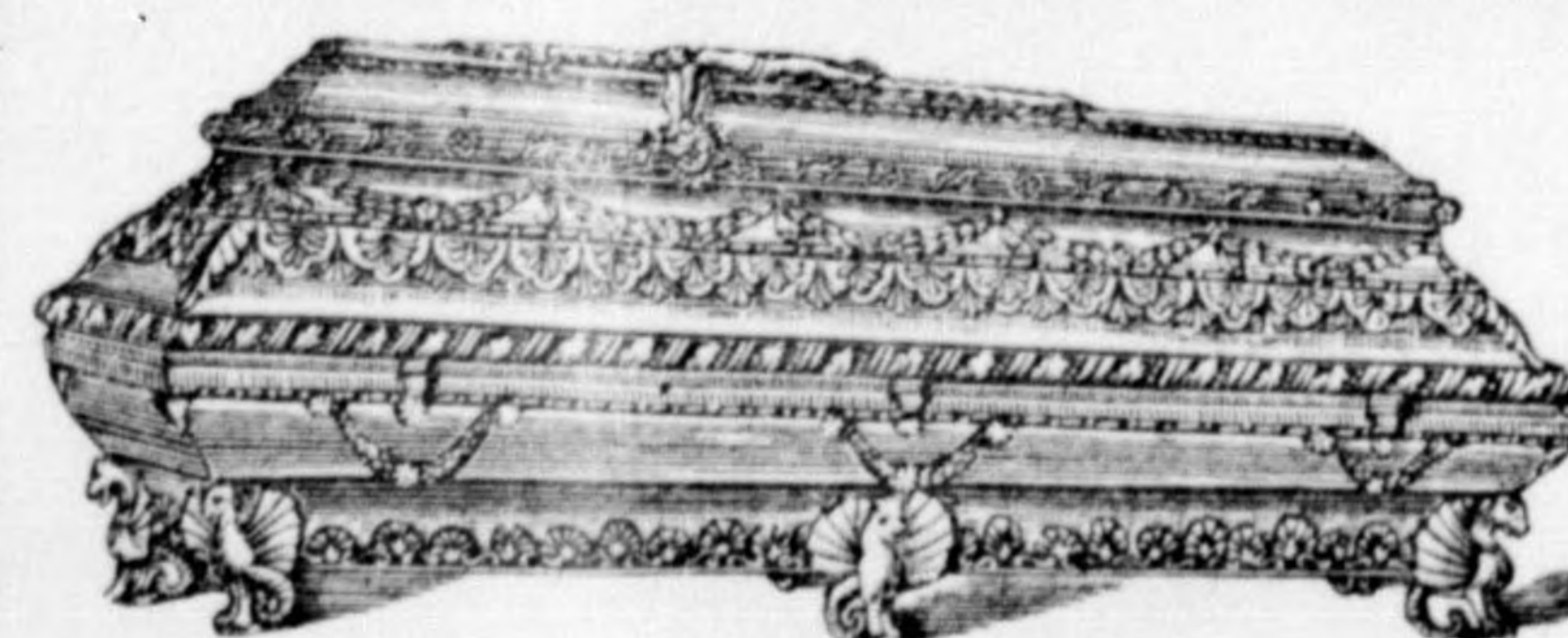
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

16-*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**



„**ZSUFFA**“-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindenféle **érc- és fakoporsókból,**

valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minéltojva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen diszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönbén a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.